

- витратами звітнього періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу, внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені;
- витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для одержання якого їх здійснено;
- витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображають у витратах того звітнього періоду, в якому їх було здійснено;
- якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

Таким чином, не визнаються витратами і не включаються до Звіту про фінансові результати: платежі згідно з договорами комісії, агентськими угодами та іншими подібними договорами на користь комітента, принципала та ін.; попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг; погашення одержаних позик; інші зменшення активів чи збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам, властивим витратам; витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу згідно з Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО).

Висновки. Головною метою підприємств є отримання високих фінансових результатів, у яких відображаються всі сторони діяльності: ефективність системи управління та контролю, рівень технології й організації виробництва. В умовах ринкової економіки зростає роль визначення фінансових результатів, їх значення для розвитку підприємств, оскільки змінюється порядок та обґрунтованість їх визначення. Ефективність діяльності підприємства багато в чому залежить від повної і своєчасної мобілізації фінансових ресурсів та правильного їх використання для забезпечення нормального процесу виробництва і розширення виробничих фондів. У цьому зв'язку для кожного підприємства важливу роль відіграє ефективна організація фінансової роботи. Оперативна фінансова робота передбачає комплекс заходів із мобілізації фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення безперервного процесу виробництва в реалізації продукції, розрахунків та своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, централізованими фондами, постачальниками, працівниками підприємства. Фінансовий стан підприємств залежить від результатів її виробничої, комерційної і фінансової діяльності. Досягти поставленої мети можливо лише за допомогою правильно організації бухгалтерського обліку, його постійного вдосконалення, впровадження міжнародного обліку та його автоматизації, проведення аналізу фінансових результатів.

Література

1. Озеран В.О. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації : навч. посібн. / В.О. Озеран, П.О. Куцик, А.М. Волошин. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2008. – 660 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посібн. / за ред. Р.Л. Хом'яка. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка" (Інформаційно-видавничий центр "ІНТЕЛЕКТ+" Ін-ту післядипломної освіти), "Інтелект-Захід", 2003. – 820 с.
3. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібн. [для самост. вивч. дисц.] / Л.Г. Ловінська, Л.В. Шилкіна, О.М. Голенко та ін. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 370 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – Житомир: ЖТІ, 2001. – 672 с.

5. Верига Ю.А. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства : навч. посібн. / Ю. А. Верига, А.М. Волошин – К. : НМЦ "Укоопосвіта", 2002. – 320 с.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств: затверджена наказом М-ва фінансів України від 30.11.1999 р., № 291. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.gov.ua>.
7. Куцик П.О. Загальновиробничі витрати: порядок формування та розподілу / О.М. Чабанюк, П.О. Куцик // Вісник Львівської комерційної академії / ред. кол.: Г.І. Башнянін, В.В. Аполій, О.Д. Вовчак та ін. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2011. – 482 с. – Вип. 35. (Серія економічна).
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 1999 р., № 87 // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 10. – С. 9-14.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 3 "Звіт про фінансові результати": затверджене наказом М-ва фінансів України від 31 березня 1999 р., № 87 // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 10. – С. 19-22.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 "Дохід": затверджене Наказом М-ва фінансів України від 29 листопада 1999 р., № 290 // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 10. – С. 72-74.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати": затверджене наказом М-ва фінансів України від 31 грудня 1999 р., № 318 // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 10. – С. 75-79.
12. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
13. Чабанюк О.М. Облік і контроль витрат, калькулювання собівартості послуг: проблеми та напрями їх вирішення / О.М. Чабанюк // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : ПВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.13. – С. 268-274.

Чабанюк О.М., Мелешко О.А. Экономическая сущность, условия признания и классификация расходов, доходов и финансовых результатов основной деятельности предприятий

Исследована экономическая суть расходов, доходов, финансовых результатов, определены особенности их признания в бухгалтерском учете. Обобщены основные направления классификации расходов, доходов, финансовых результатов с целью организации их учета.

Ключевые слова: учет, расходы, доходы, финансовые результаты.

Chabanyuk O.M., Meleshko O.A. Economic essence, terms of confession and classification of cost, profits and financial results of basic activity of organizations

Economic essence of charges, profits, financial results is investigational, the features of their confession are certain. Basic directions of classification of charges, profits, financial results are generalized with the aim of organization of their account.

Keywords: account, charges, profits, financial results.

УДК 630*[622+111]

*Здобувач М.Х. Шериун, канд. екон. наук;
проф. наук. співроб. О.І. Дребот, канд. екон. наук –
Інститут агроекології і природокористування НААН*

ЛІСОВИЙ СЕКТОР ЄВРОПИ У КОНТЕКСТІ ЗМІН ФОРМ ВЛАСНОСТІ ТА РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Проведено аналіз лісистості, формування продуктивності та породної структури лісів Європи. Наведено тенденції щодо зміни форм власності на ліси у розрізі європейських регіонів. Висвітлено основні проблеми та недоліки зміни форм власності та процесів приватизації лісів у країнах Центральної та Східної Європи.

Ключові слова: лісовий фонд Європи, форми власності, приватизація, структура лісів.

Вступ. Лісовий сектор країн Європи є одним із найбільш прогресивних та високоефективних. Поряд із тим? у лісовому господарстві європейських країн існують як позитивні, так і негативні підходи, які потрібно врахувати у реформуванні системи ведення лісового господарства України. Предметом діяльності лісових підприємств, організацій та приватних осіб є землі лісового призначення, тому його стан та структура є надзвичайно важливим елементом управління та планування ведення лісового господарства і, зрештою – його ефективності. Іншим важливим компонентом є форми власності на ліси, а також системи управління лісовим господарством, які здійснюються на рівні підприємств, організацій, лісових холдингів приватного та державного сектора.

Мета роботи – проаналізувати структуру земель лісогосподарського призначення (ЗЛГП), ведення лісового господарства та розвитку процесів зміни форм власності у лісовому секторі країн Європи. Роботу виконано на основі звітних та статистичних матеріалів європейських країн, звіту ФАО ООН щодо тенденцій у лісовому секторі Європи впродовж 1990-2000 рр. та інших літературних джерел [1-9].

Результати досліджень. Ліси Європи займають площу близько 1051 млн га, що становить 27 % лісів світу. Лісистість території Європи становить 45 % та змінюється від 0,3 % – в Ісландії до 72 % – у Фінляндії (ФАО ООН). У Європі представлено широке різноманіття формацій бореальних лісів, лісів помірної та субтропічної зон. Починаючи із 1970 р., площа лісів Європи поступово збільшується, а за останні 20 років вона зросла на 17 млн га. У середньому площа лісів зростала на 834 499 га (0,08 %) щорічно. Такі зміни зумовлені інтенсифікацією процесів лісорозведення та природного лісовідновлення земель (природне збільшення площі лісів). Поряд із тим, площі господарського використання для заготівлі деревини за останні десятиліття скоротилися майже в усіх країнах Європи. Упродовж останніх 20 років Європа втратила 0,16 % лісів, доступних для заготівлі деревини. Це є наслідком виведення площ ЗЛГП з інтенсивного господарського користування та домінування тенденцій щодо збереження біорізноманіття та переважання захисних і рекреаційних функцій лісів.

Загальний запас деревини лісів Європи загалом становить 114,3 млрд м³ деревини, 96 млрд м³ деревини можуть бути використані у господарському значенні, та є доступними для заготівлі. За винятком Російської Федерації, Центрально-Східна Європа має найвищий обсяг росту запасу зі загальним об'ємом 9,5 млрд м³. Близька до цього показника Центрально-Західна Європа – 8,4 млрд м³ деревини. Середній запас деревини у європейських країнах становить 105 м³/га. Однак цей показник істотно змінюється залежно від кліматичних та ґрунтово-гідрологічних умов територій країн. Зокрема, середній запас деревини у стані росту змінюється від 15 м³/га – в Ісландії до 346 м³/га – у Швейцарії. Значна частина центральноєвропейських країн (Швейцарія, Австрія, Чехія, Словаччина) характеризуються середнім запасом

деревини більш ніж 250 м³/га. Значна зміна середнього запасу деревини у країнах Європи також зумовлена особливостями ведення лісового господарства, його інтенсивністю, застосуванням різних методів і способів рубок, історичними та культурними особливостями, що склалися впродовж багатьох століть. Значний вплив на середній запас деревини у межах окремих країн також зумовлений особливістю розподілу лісів за віковими групами. Так, частка молодняків у деяких країнах (наприклад Ірландія) є найвищою. У країнах Середземномор'я (Іспанія, Португалія, Греція) значне зниження середнього запасу зумовлене несприятливими умовами докільля та недостатньою кількістю вологи.

Хвойні ліси Європи становлять близько 71 % загального запасу деревини, або 80,7 млрд м³, тоді як запас листяних лісів становить 29 %, або 33,5 млрд м³. Упродовж 1990-2010 рр. запас деревини європейських лісів збільшився на 8,6 млрд м³. Щорічне зростання запасу впродовж цього періоду в середньому становило 0,39 %. Зростання загального запасу в європейських країнах за останні 20 років відповідає загальним запасам деревини у лісах Німеччини, Польщі та Франції разом. Темпи росту запасів зростають більш інтенсивно, ніж площа лісів, що свідчить про зростання продуктивності лісостанів на одиниці площі. Зазвичай, цьому сприяє інтенсифікація лісогосподарського виробництва та підвищення рівня його ефективності. Майже в усіх європейських країнах середньорічний приріст деревини істотно вищий від річного обсягу вирубок. У середньому використовується близько 40 % річного об'єму приросту лісів. У Європі спостерігається зростання інтенсивності використання річного приросту деревини із 58 % – у 1990 р. до 62 % – у 2010 р.

Частка лісів, які підлягають охороні для відновлення біорізноманіття, а також для збереження ландшафтів та підтримання рекреаційних функцій лісів з кожним роком зростає. Площа таких лісів за останні 10 років зросла приблизно на 0,5 млн га. Щорічно завдяки політиці збереження біорізноманіття близько 39 млн га (20 %) площі лісів Європи набувають охоронного статусу. Близько 70 % лісів Європи належать до напівприродних унаслідок багатівікового антропогенного впливу. Мало порушені лісові території становлять лише близько 26 % лісів та розташовані переважно у віддалених та важкодоступних районах північної Європи. Плантації займають близько 4 % лісової території та розташовані переважно у західній частині Центральної Європи.

Поряд зі зростанням загальної площі лісів, площа стиглих та перестійних лісостанів аборигенних (місцевих) порід у Європі скорочується. Практика ведення лісового господарства, що основана на організації плантаційних монокультур і одновікових насаджень, представлених інтродукованими породами, не сприяє збереженню біологічного різноманіття. Деякі країни, які мають значні території, покриті лісом (Фінляндія, Швеція, Німеччина, Франція), розглядають ліси у єдиному контексті із ландшафтним та біологічним різноманіттям. Інші країни, особливо ті, у яких площі лісів є незначними, більш зацікавлені у швидкому зростанні продуктивності лісів для комерційних потреб або для виконання захисних функцій водозборів. Збалансоване

управління лісами залишається проблемою для багатьох європейських країн, ліси досі перебувають у неналежному стані.

Віковий діапазон більшості лісів Європи становить 20-80 років. Близько 73 % лісів, за винятком Російської Федерації, є одновіковими. Із них насадження нижче 20-річного віку становлять 12 %, 20-80-річного – 70 %, понад 80-річного – 18 %. Найбільш нерівномірний розподіл за віковими групами характерний для лісових насаджень Центрально-Західної, Південно-Східної Європи та Російської Федерації. Одновікові ліси старшої вікової групи найпоширеніші на півночі та у центральному заході Європи. Поряд із тим, вік лісостанів – доволі відносна категорія, оскільки вік стиглості лісових насаджень у різних регіонах та для різних порід значно відрізняється. Тенденції щодо зміни вікової структури лісів вказують на збільшення площ старовікових насаджень, що є позитивним відображенням активізації процесів збереження біотичного різноманіття лісів та зростання їх екологічної функції. Проте площа старовікових лісів все ж залишається надто низькою. Відзначені також дуже повільні тенденції щодо зростання площі таких лісів. Найінтенсивніше площа старовікових лісів зростає у Південно-Західній та Центрально-Західній Європі.

Ліси Європи перебувають у різноманітній власності. Незважаючи на те, що впродовж останніх 20 років значні площі лісів у Європі були приватизовані, площі державних лісів залишаються майже незмінними. Водночас площа приватних лісів збільшилася на 15 %. Основна рухома сила зміни структури власності на ліси – зусилля щодо приватизації та реституції лісу, тобто повернення лісів спадкоємцям їх колишніх власників, які інтенсивно відбувалися у країнах Центральної та Східної Європи із переважаючою плановою економікою у минулому.

Прийнято вважати, що послугами лісових екосистем є три основні складові: економічні, екологічні та соціальні. У цьому контексті дещо відмінним є розподіл лісів за функціональним призначенням у приватному та державному лісовому секторах. Зокрема, приватні ліси здебільшого мають економічне значення, а більша частка державних лісів виконують як економічні, так і екологічні функції (грунтозахисні, водоохоронні тощо) і є більш мультифункціональними. Приватні ліси забезпечують більшу частку товарів та послуг на ринку лісопродукції. Водночас державні ліси мають більш виражене комплексне значення. Однак ці співвідношення значно змінюються у розрізі європейських країн та залежать від багатьох чинників.

У Балтійських державах та у деяких країнах Центрально-Східної та Південно-Східної Європи, де була присутня планова економіка, політичні рішення стосувалися переважно приватизації та реституції. В інших країнах Європи зміни у структурі власності є відносно незначними, зміни можуть відбуватися внаслідок розподілу державних лісових підприємств і холдингів для успадкування. Статус державних лісів є найбільш домінуючим у Російській Федерації, Центрально-Східній та Південно-Східній Європі. Значна площа державних лісів характерна для таких країн, як Білорусь, Грузія, Молдова, Україна, Албанія та Туреччина. Частка державних лісів у цих країнах переви-

щує 80 %. З іншого боку, у державній власності – близько 30 % лісів Центрально-Західної Європи та Північної і Південно-Західної Європи. Особливо великі площі приватних лісів у Австрії, Франції, Данії, Норвегії, Швеції, Словенії, Португалії та Іспанії. Ліси іншої власності, які мають невизначений статус, перехідної та іншої власності (церкви, благодійні організації тощо) у Європі (крім Російської Федерації) становлять 0,4 %.

У Центрально-Західній Європі значних тенденцій щодо змін у власності не виявлено. З іншого боку, зменшення державної власності на ліси за останні 20 років було характерним для Північної Європи. Це також обумовлено процесами реституції та приватизації лісів. У той же час зміни у Скандинавських країнах були незначними. Не відзначено значних змін у формі власності також і південно-західних країн Європи. Незначне зменшення частки державних лісів спостерігається у Словенії. У період 1990-2010 рр. у Південно-Західній Європі відбулося збільшення державної власності на ліси більш ніж на 20 %. Така тенденція є наслідком зростання загальної площі лісів у Італії та Іспанії. Натомість, для Центрального Сходу та Півночі Європи характерне незначне збільшення приватних лісів, яке відбулося внаслідок скорочення площ державних лісів. Площа приватних лісів Центрального Сходу та Півночі Європи збільшилася приблизно у 7,5 млн га переважно реституції та приватизації. Найінтенсивніші процеси приватизації лісів та збільшення площі приватних лісів спостерігалися в Естонії, Латвії, Литві, Чехії, Угорщині, Румунії, Словаччині, Болгарії. У цих країнах варто очікувати подальших тенденцій щодо зменшення площі державних лісів та збільшення площі приватних лісів. Проте, не виключено можливі зворотні тенденції.

У Центрально-Західній Європі спостерігається зростання площ приватних лісів, хоча площа лісів державної власності залишалася відносно постійною. Збільшення площі приватних лісів були відзначені для Південно-Східної та Південно-Західної Європи. Загалом, площа державних лісів була доволі стабільною та впродовж 1990-2005 рр. становила близько 100 млн га (без урахування Російської Федерації). З іншого боку, площі приватних лісів зросли на 16 % (близько 102 млн га). Упродовж останніх 5 років істотних змін у динаміці та розподілі лісів за власністю не спостерігалось. Більшість змін стосовно власності на ліси відбулися впродовж 1990-2000 рр., згодом ці тенденції істотно уповільнилися.

Варто зауважити, що у більшості країн східної Європи процес приватизації відбувся лише частково. Незважаючи на це, ліси, які набули приватної власності, істотно відрізнялися як за площами, так і за темпами їх збільшення, зумовленими тим, що у більшості країн Центральної Європи на перших етапах приватизації було дозволено лише незначні площі лісових угідь, які визначались у межах 50-100 га, надалі ці площі збільшувалися до 1000 га. Необхідність у збільшенні площ приватних лісів була обґрунтована економічною доцільністю та ефективністю ведення лісового господарства. Надто малі площі лісу, віддані під приватизацію, не давали змоги ефективно управляти лісовими ресурсами через нерівномірність розподілу за віковими групами та породною структурою. Низькою була дохідність від ведення лісового

господарства на малих площах. З огляду на це, виникла потреба в укрупненні господарств та наданні можливості приватизації більших площ.

Зміни частки лісів, кількості приватних і державних лісових холдингів мають важливе значення для управління лісами у Європі. Приватизація лісів у країнах Європи впродовж останніх 20 років часто зумовлена негативними тенденціями щодо роздрібнення земель лісогосподарського призначення великих лісових холдингів. Для більшості країн кількість державних лісових холдингів була відносно постійною, тоді як кількість приватних фірм та холдингів зростає. Тому загальна кількість приватних лісових холдингів є значно більшою за кількість державних холдингів. Дрібні приватні та державні холдинги переважають у Південно-Східній Європі, особливо їх багато у Болгарії. Багато з них є муніципальною власністю і виникли внаслідок реструктуризації лісового сектора за останні 20 років.

У Центрально-Східній Європі кількість лісових холдингів була відносно постійною. Значне зростання кількості холдингів спостерігалось в Угорщині та Словаччині. У Центрально-Західній Європі загальна кількість приватних та державних холдингів була постійною або мала незначну тенденцію до зменшення за деяким винятком (Ірландія). У Північній Європі кількість приватних холдингів збільшилася у Балтійських країнах та Ісландії, проте доволі стабільною їх кількість була у Скандинавських країнах. Кількість державних холдингів істотно збільшилася у Болгарії та зменшилася у Словенії, тоді як кількість приватних холдингів зростає в обох країнах. Із використанням доступних даних можна вважати що частка приватних холдингів зростає до 40 % впродовж 1990-2010 рр., хоча найінтенсивніше впродовж 1990-2000 рр. Незважаючи на те, що кількість лісових холдингів із найменшою категорією розміру менше 10 га дуже високий для усіх географічних районів (крім Російської Федерації), їх частка у загальній площі лісів є незначною.

Структура власності на ЗЛГП, як відомо, має важливе значення для управління лісами та отримання деревини та інших лісоматеріалів і послуг. Поряд із тим, роздрібнення лісових масивів можуть скласти надзвичайно великі проблеми для збалансованого управління, особливо за умови підвищення рівня виробництва та його інтенсифікації. Зміна в структурі власності, яка спостерігалась в Європейських країнах упродовж 1990-2010 рр., здебільшого була зумовлена реституцією та процесом приватизації. За останні десятиліття відзначається тенденція до зменшення розмірів приватних холдингів (Латвія, Угорщина, Словаччина, Словенія), а також в інших країнах, які мають збільшення площі лісових насаджень (Ісландія, Ірландія).

Незважаючи на значний історичний досвід Європейських країн, існують недоліки, які значно погіршують стан, структуру та прибутковість лісових ресурсів. Насамперед такі тенденції пов'язані з різними формами власності на ЗЛГП, які характерні для країн Європи. У більшості західноєвропейських країн значні площі ЗЛГП перебували у приватній власності. Поряд із тим, приватна власність на ЗЛГП сприяла не тільки позитивним змінам, але й мала значні недоліки, особливо щодо породної структури лісових насаджень. На сьогодні в Німеччині значна частина лісів, що перебували та пере-

бувають у приватній власності, представлені деревними породами, які не відповідають типу лісу в українському формулюванні цього значення. Так, у свіжих сосново-дубових сугрудах та суборах домінують монокультури сосни звичайної. А у сугрудах можна помітити значну частку інтродукованих порід. Намагання створити у відносно родючих ґрунтах насадження сосни звичайної або інших швидкоростучих деревних порід було зумовлене низькою собівартістю їх вирощування, зменшенням кількості доглядів та наступним, безпроблемним вирощуванням. Такі тенденції були відзначені не лише у західноєвропейських, а й у східноєвропейських країнах, зокрема у Польщі. Цілеспрямовані зусилля польських лісівників дали змогу збільшити частку листяних насаджень із 13 % (1945 р.) до 23,7 % (2001 р.). Нині у Європейських країнах докладається надзвичайно багато зусиль щодо відновлення корінних деревостанів у характерних типах лісу. Проте, з огляду на різноманітну власність на ліси, це здійснюється не завжди успішно. Зокрема, у Німеччині діють державні програми, а також програми та проекти місцевого рівня щодо зміни породної структури лісів. Одним із важливих програм є переформування соснових лісостанів у змішані сосново-дубові із домішкою м'яких листяних порід, а також збільшення частки твердолистяних порід, зокрема дуба у складі лісостанів. Отже, з огляду на такі тенденції, є і негативи щодо приватної власності на ліси, які існували у минулому у країнах Західної Європи.

Висновки:

1. Площа лісів Європи становить близько 1051 млн га (27 %) лісів світу та має тенденцію до зростання (у середньому на 834 499 га або 0,08 %) щорічно впродовж двох останніх десятиліть. Негативними тенденціями залишаються скорочення площ стиглих та перестійних лісостанів аборигенних порід, а практика ведення лісового господарства, яка основана на організації плантаційних монокультур і одновікових насаджень, представлених інтродукованими породами, не сприяє збереженню біологічного різноманіття.
2. За останні 20 років відбуваються тенденції щодо збільшення площ приватних лісів, площа яких зростає на 15 %. Основна рухома сила зміни структури власності на ліси – зусилля щодо приватизації та реституції лісу, які інтенсивно відбувалися у країнах Центральної та Східної Європи із плановою економікою у минулому.
3. Приватизація земель лісогосподарського призначення (ЗЛГП) у країнах Європи впродовж останніх 20 років часто пов'язана із негативними тенденціями щодо роздрібнення ЗЛГП крупних державних лісових холдингів, унаслідок чого зростає кількість приватних лісових фірм та холдингів. З огляду на це, роздрібнення лісових масивів можуть спричинити надзвичайно великі проблеми для збалансованого управління, особливо за умови підвищення рівня виробництва та його інтенсифікації.

Література

1. Соловій І.П. Лісова політика і управління лісовим господарством на регіональному рівні в Німеччині / І.П. Соловій, А.А. Головка // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2004. – Вип. 14.4. – С. 138-143.

2. State of Europe's Forests 2011 Status and Trends in Sustainable Forest Management in Europe Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe // FOREST EUROPE Liaison Unit Oslo. – 2010. – 337 p.

3. Anuario de estadística forestal, 2007. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.mma.es/portal/secciones/biodiversidad/inventarios/ifn/index.htm>. (Accessed January 2011).

4. Berg A. Threatened plant, animal, and fungus species in Swedish forests: distribution and habitat associations / A. Berg, B. Ehnstrom, L. Gustafsson, T. Hallingback, M. Jonsell, J. Weslien. – 1994. – Conservation Biology 8, P.718-731.

5. EEA (European Environment Agency), 2008. European forests – ecosystem conditions and sustainable use. – Copenhagen. EEA Report. – 2008. – № 3 / EEA.

6. Estreguil C. 2011. Europeanwide forest fragmentation (1990-2000-2006): pattern and connectivity / C. Estreguil, G. Caudullo // Official publications of the European Communities, EUR report in preparation.

7. Parviainen J. MCPFE Information Document on Data Collection and Compiling the Statistics on Protected and Protective Forest and Other Wooded Land in Europe / J. Parviainen, G. Frank, W. Bucking, A. Schuck, K. Vandekerckhove // Ministerial Conference on the Protection of Forest in Europe 2011. FOREST EUROPE Liaison Unit. – Oslo. 2010. – 16 p.

8. Saura S. Network analysis to assess landscape connectivity trends: application to European forests (1990-2000) / S. Saura, C. Estreguil, C. Mouton, M. Rodriguez-Freire // Ecological Indicators. – 2011. – Vol. 11. – P. 407-416.

9. Siry J.P. 2009: Global Forest Ownership: Implications for Forest Production, Management and Protection / J.P. Siry, F.W. Cabbage, D.H. Newman // In: Proceedings of the XIII World Forestry Congress (18-23 Oct. 2009), Buenos Aires, Argentina.

Шершун Н.Х., Дребот О.И. Лесной сектор Европы в контексте изменений форм собственности и реформирования систем управления лесного хозяйства

Проведен анализ лесистости, формирования продуктивности и породной структуры лесов Европы. Наведены тенденции по изменению форм собственности на лес в разрезе европейских регионов. Высветлены главные проблемы и недостатки форм собственности и процессов приватизации лесов в странах Центральной и Восточной Европы.

Ключевые слова: лесной фонд Европы, формы собственности, приватизация, структура лесов.

Shershun M.Kh., Drebot O.I. Forest sector of Europe in the context of change of patterns of ownership and reforming of control systems of the forestry

The analysis forest cover, formations of productivity and structure of forests in Europe is lead. Tendencies of change of patterns of ownership on forests for the European regions are resulted. Are specified of the main problems and lacks of change of patterns of ownership and process owls of privatization of forests in the countries Central and the East Europe.

Keywords: forest fund of Europe, a pattern of ownership, privatization, structure of forests.

УДК 658

*Доц. Д.О. Баюра, д-р екон. наук;
студ. Д.Д. Ситенко – Київський НУ ім. Тараса Шевченка*

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЯКОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ВАРТІСТЬ КОМПАНІЇ

Здійснено аналіз впливу якості корпоративного управління на вартість компанії. Розроблено основні заходи щодо підвищення якості корпоративного управління в контексті забезпечення зростання вартості компанії.

Ключові слова: корпоративне управління, якість управління, вартість компанії.

Постановка проблеми. Дедалі більше українських компаній намагаються підвищити якість корпоративного управління з метою: підготовки компанії до первинного публічного розміщення акцій та похідних цінних паперів, що потребує забезпечення відповідності між рівнем корпоративного управління та вимогами до нього з боку відповідної фондової біржі; забезпечення зростання інвестиційної привабливості; впровадження моделі бізнесу, зорієнтованої на максимізацію вартості компанії тощо.

Аналіз впливу якості корпоративного управління на вартість компанії, а також її зростання внаслідок підвищення якості корпоративного управління поступово актуалізує дослідження цього питання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці аналізу впливу якості корпоративного управління на вартість компанії приділено увагу в наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених-економістів: Д. Баюри, А. Дурнева, К. Кампоса, П. Кумза, Т. Момотової, С. Москвіна, П. Сенйонга, М. Уотсона, Л. Шишкіної та багатьох інших. Однак вплив якості корпоративного управління на вартість, особливо в умовах ринкової невизначеності, потребують додаткових наукових пошуків.

Метою роботи є визначення впливу якості корпоративного управління на вартість компанії та розроблення пропозицій підвищення рівня якості корпоративного управління, спрямованого на зростання вартості компанії.

Виклад основного матеріалу. На думку Т. Момот, корпоративне управління потрібно розглядати як передумову розвитку бізнесу, впровадження ефективної системи корпоративного управління дає пряму фінансову вигоду, позитивно впливає на фінансові показники діяльності акціонерного товариства, підвищує інвестиційну привабливість [7, с. 310].

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) визначає, що корпоративне управління є одним із головних елементів і передумовою успішної діяльності товариства, підвищення довіри інвесторів. Наявність ефективної системи корпоративного управління збільшує вартість капіталу, компанії заохочують до ефективнішого використання ресурсів, що створює базу до зростання. Важливість корпоративного управління для товариств полягає в його внеску до підвищення їх конкурентоспроможності та економічної ефективності завдяки забезпеченню: належної уваги до інтересів акціонерів; рівноваги впливу балансу інтересів учасників корпоративних відносин; фінансової прозорості; запровадженню правил ефективного менеджменту та належного контролю [5].

Експерти Світового банку визначають, що наявність у компанії ефективної системи корпоративного управління підвищує її привабливість для інвесторів, що відображається у премії, котру інвестори готові доплачувати до ринкової ціни акцій таких компаній [9]. Підтвердженням є дослідження, проведені консалтинговою компанією "McKinsey&Company". Так, на основі проведеного дослідження для 188 компаній, які працюють на ринках шести країн з економікою, що розвивається, підтверджують наявність прямого зв'язку між ринковою вартістю компанії і рівнем її корпоративного управління. Корпорації, які отримали високий рейтинг корпоративного управління, є для ін-